

Előfizetési árak:
 egész évre 4 ft., fele évre 2 ft.,
 negyedévre 1 ft.
Egyes szám ára 8 kr.
 hirdetések máskülönben

 A lap megjelenik minden osz-
 törtökön.
 Felelős szerkesztő:
ENDRE JÁNOS

KÖZÉRDÉK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 hova a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Kéziratok vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal: Arpad-ut 20.
 hova a lap anyagi részét illető közle-
 menyek es előzetes pénzek küldendők
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Felhívás Pestmegye tanításához.

Budapest, 1898 aug. 24

Egész világ előtt elismert tény az, hogy a francziákat nem a német katonák, hanem a német tanítók verték meg. Tehát a német tanítók szélesítették ki a német birodalom határait, a német tanítók szereztek büszkeséget, dicsőséget, felvirulást hazájuknak.

Ezen tudat készített bennünket, a Budapest, IX. ker. polgári iskolai tanárait arra, hogy a milléniumi ünnepek kezdetén, sokat szenvedett, jobb sorsra érdemes hazánknak oly szolgálatokat tegyünk, mely nemzetgazdasági szempontból a messze jövőbe kihat.

Kétségbeejtő volt azon panasz, mely a szállótelepek elpusztulása, a marhavész, a sertésvész miatt a magyar ajkán elhangzott, mely esapás tönkretette a viruló községeket; az a község, mely 10 év előtt könnyen lefizette adóját, most az adósságból kilábolni nem tud; a mely község bővelkedett borban, zsirban, husban, buzában, most azon koldusbotra görnyed, mely koldusbot a szocializmust, a vallástalanságot szülte.

A szegénységet a szolgaság követi. Így van ez az egyesekkel, így van az ország számos községével, melyeknek kezéből a filoxera kivette a kenyeret s melynek lakói tömegestül napszámossokká, szolgálkáká lettek.

De most itt a határ, itt a Rubicon, itt a cselekvés ideje, nehogy idővel az egész ország a rohamos elszegényedés elé nézzen. Fel kell rázni a népet a kétségbeesésből, meg kell neki mutatni a megélhetés útját, vezetni kell karon-

fogva, míg bele nem törődik a haladás útjának fáradalmaiba. Erre a tanító a leghivatottabb!

A tapasztalatból kifolyólag tudjuk, hogy a magyar negyedfél századig idegenkedett a kormánytól, a legüdvösebb intézményeitől is fázott, innét ered azon közöny, a melyel a magyar a jelenlegi földművelésügyi miniszterrel szemben is viselkedik, annak dacára, hogy Darányi miniszter minden gondolatát, egész lényét, minden idejét a magyar földműves jobblétének előmozdítására szenteli s méltó követője a vasembernek, az eszmék, a tettek emberének, néhai Barossnak, mindazonáltal a nép sokkal szívesebben hallgat községének tanítóira, kiket gyakran lát, kikkel gyakran érintkezik.

El kell mondani a népnek, hogy a második ezredév megköveteli a magyartól azt, hogy még az utakból, a mocsarokból is pénzt teremtsen. A sárga fűz, a nád, a kosárfonásra való káka mindmennyi eszközök arra, hogy az eddig hasznot sohasem bajtó térségekkel a nép jóléte legyen előmozdítva.

A második ezredév megkívánja azt, hogy a dűlő- és országutak gyümölcsfákkal legyenek beültetve, melyek terméséből az utmester, az utkaparó és a községi adó legyen fedezve, ennek terméséből gyümölcsbor, gyümölcs-pálinka, aszaltas készíthető s így télen is kereskedésbe hozható.

Az előttünk feltetszet új ezredév megkívánja, hogy a magyar ne második, harmadkézből szerezze be szükségleteit, hogy ne a kovácstól vegyen szénét hanem a bányából, hogy bárminemű

termésének árát ne a lelketlen üzerek, hanem saját maga, vagy az együttesen eladó község szabja meg.

A második ezredév felhív bennünket arra, hogy a gazda téli idejét ne úgy morzsolja le, mint eddig szokta, dísznortokban és lakodalmakban, hanem a foglalkozása legyen 1-ször a föld javítása, melyet akár más minőségű földnek a ráhordásával, akár iszappal való javítással, akár állati hulladékkal, akár erdei falevel-trágyával érhet el. 2-szor a többi családtagnak háziiparral foglalkozzanak, melynek a kosárfonás, szőnyegkészítés, szövés, kalapfonás, selyemgombolyítás stb.

Amerika fényesen bebizonyította, hogy csak azon állam képes az életre, a hatalomnak megtartására, a mely gazdag. Amerikának hevenyében összerobozott serege megverte a rendszeres spanyol hadakat. Ha pénz van, minden van.

Egy másik kenyérkereseti forrást kell a népnek bemutatni, a mely az esetben biztosítaná megélhetését, ha a jég, a fagy, az árvíz, a tűz elpusztította a földnek terményeit.

Ki kell a magyart vetkőztetni eddigi káros jellemző vonásaiból, bizonyos üzleti szellemet, vállalkozó szellemet kell a magyarba oltani, mert nem elég a munka, ehhez az üzleti szellem, a számító ész is kell, a mitől a magyar mindig fázott, pedig e nélkül a nép munkája mit sem különbözik az igavonó, az ekét húzó állat munkájától. És ha a magyar észreveszi, hogy tényleg a pénz teszi őt szabad, független, rendelkezésre jogosított emberré, akkor talán ritkáb-

Öt évig a francia idegenek légiójában.

(Egy újpesti ember Afrikában és Ázsiában.)

Elbeszélés után írta: *Fregler A. István.* 2
 (Folytatás.)

Így töltötték el négy napot, melynek elteltével hajóra vitték őket, meg mintegy ötven, más mindenféle nemzetbeli emberrel együtt.

A hajó négy nap múlva, márczius hónap végen délután öt órakor indult el a marseillesi kikötőből.

Megérkezés Afrikába.

Április 2-án reggel kilenc órakor kötöttek ki Oránban, az afrikai kikötőben. Itt ismét egy altiszt két emberrel várakozott rajtuk, ki fölvezette az összes érkezőket az ottani katonai várba, a hol elhelyezték őket a számukra fenntartott szobákban.

Megérkezésük után mindjárt megkezdtek velük a dolgoztatást. Fát vágtak, követ törtek és kertli munkákat végeztek. Három napig maradtak itten, mely után kora reggel az ezredhez való beosztás végett, vonattal Szidi-Bell-Abbes helyőrségi városba vitettek, a hová délelőtt kilenc órakor érkeztek meg.

Megérkezésükkor beosztatták az idegenek légiójának I. ezredébe. Mindnyájan egy százdabba kerültek, az ugynevezett depoba, a hová az újonczok kerülnek, miután megkerdezték, hogy nincsen-e zene-s közöttük, kikben nagy a hiány, a kapubejárásnál pedig nagy sokadalom katonaság csoportosult, kik megállítva őket, mindenféle nyelven kezdtek kiabálni, hogy nincsenek-e közöttük honfitársaik? Az egyik németet, a másik belgát, hollandot, angolt keresett. Egyszerre csak egy erős hang kiáltja el magát:

— Van-e közöttük magyar? Erre szinte könyezve, az örömtől megremegve kiáltott emberünk vissza:

Van!

Ezután rohanva közeledett feljűk az előbbi felszólító és örömmel borultak egymás keblére.

Szóhoz jutva, nevet megmondván, elpanaszkodott, hogy mily rossz neki itt idegenek között, távol a hazától.

Elbucuszván egymástól, egy altiszt a százdabhoz vezette őket, a hol katonaruhába öltöztettek át. Ruhájukat külön összekötve, egy-egy zsákba tették, mely után fürdőbe kellett menniök, mely egy nagy épület volt, s a fürdés abból állt, hogy egy esővezetékkel mindegyiküket megfecskendeztek. A fürdés után felszólították, hogy civilizruhájukat, melyeket kiosztottak köztük, adják el, mert úgy sem lesz reája szükségük.

Az afrikai tartózkodás. Hadgyakorlatok. Szolgálat. Katonai fogság.

Két napig tartott, míg teljesen felszerelték s ekkor kivезényelték őket a gyakorlóterre. Már első nap dob-, trombita- és sípszóval kellett lepesben menniök.

Négy hónapig voltak itten. Ezen idő alatt naponként gyakorlatot tartottak. Reggel öt órakor fújta meg az őrség-trombitása az ébresztőt, mely után kiosztották a reggelit, mely minden ember részére egy negyedliter fekete kávéból állott. Reggeli után az udvaron sorakozik a gyakorlóterre vonuló csapat és így vonulnak mindennap a gyakorlóterre. A gyakorlat kilenc óráig tartott, francia tisztek vezénylete alatt, de az újonczok számára külön altisztek voltak, a kik német nyelven minden francia parancsot megmagyaráztak és minden egyes gyakorlatot előbb ők maguk mutatnak meg nekik. Gyakorlat után a kaszárnnyába térnek vissza, a hol fel tíz órakor megkapják a déli menzst, mely egy csajka levesből, melybe kenyeret aprítottak és egy darab husból állott. Ebéd után kiadták a napi parancsot, hogy milyen szolgálatot kell teljesíteniök a katonáknak. Naponként iskolába kellett menniök, a hol tanulták a rájuk bízott feladatokat, ezenkívül felváltva kellett szolgálatot teljesíteniök. A délutáni szolgálat egész öt óráig tartott. Öt órakor egy csajka főzeleket és egy darabka húst kaptak. Vacsora után az őrség kivételével kimehettek a városba sétálni, de kilenc

ban feledkeznek meg a mértékletesség és józantalanság szabályairól, akkor talán nem fogja a szociálista tanokat oly mohón magába venni. Ha megismeri azon utakat, melyeken haladva magának jobb sorsot teremthet, nem fogja a földet felosztását kívánni. Ha ezen irányu munkájának gyümölcseit megizelendő, nem fog eszébe jutni az önönmagával, a társadalommal, kormányával és istenséggel való meghasonlás, a hit nélküli élet.

A fentebb elősorolt dolgokat a maga idejében, a maga sorrendjében az általaudó milléniumi gyümölcsfa-ültetési bizottság megvalósítani törekszik.

De a mi erők semmi, számba sem vehető, ha nekünk a község tisztelt tanítói segédkezet nem nyújtanak.

Mi messze menő intézkedések által alkalmasint lehetővé fogjuk tenni, hogy azok, kik ezéjaink elérésében bennünket támogatnak, kellő elismerésben, esetleg jutalmazásban részesítsük.

Mi, a permanenciában levő milléniumi gyümölcsfa-ültetési bizottság, hisszük, hogy a tanítóknak feltaláljuk a keresett embereket.

Hazafias üdvözlettel
a milléniumi gyümölcsfa-ültetési bizottság.

Heti tájékoztató.

Augusztus 31 nap.

25. csütörtök. Lajos. A belga elszak. mozz. kiürítése Brüsszelben 1830. Lovarseny Budapestén d. u. 3 órakor. (7. nap.)

26. péntek. Sanna. I. Napoleon legyőzi Schwarzenberg seregét 1814.

27. szombat. Kal. József. Robespierre kivégeztetése 1794. Lovarseny Budapestén d. u. 3 órakor (8. nap.) A »Növe« előadása a Colosseumban este 8 órakor.

28. vasárnap. Agoston. Goethe szül. Frankfurtban 1740-ben. Lovarseny Budapestén d. u. 3 órakor. (9. nap.)

29. hétfő. János lefej. A mohácsi vész 1526. Lothr. Karoly győzelme 1687.

30. kedd. Róza. Molnár Alpert, zsolttar fordító szül. 1574. Lovarseny Budapestén d. u. 3 órakor (utolsó nap.)

31. szerda. Rajmond. II. Abdul Hamid szultán trónra lépése 1876.

HIREK.

— Az »Ujpesti közművelődési kör« f. évi szeptember hó 3-án esti 8 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Targysorozat: Pótépítkezés.

órakor ismét a kaszárnyában kellett lenniök. Tíz órakor megszólalt az esti trombita, a mire lefeküdtek. Minden öt napban kapták meg zsoldjukat, mely negyven czentimes volt. Ebből kellett venniök szappant, fénymazt, czernát és meg dohányukat is. Ezen kívül mosóruhájukat maguknak kellett mosni.

Ilyen meglehetősen egyhanguan eltöltött négy hónap után kapták meg a parancsot augusztus hó elején, vagy huszonheten egy szakaszvezető vezetésével Bukarevis faluba fognak menni, a hol arab rabok vannak elhelyezve. Itt felügyeltek a rabokra, a kik a vabmunkákat vezették. A helységben e tartózkodás olyan veszélyes volt, hogy állandóan őrszemek voltak a határban felállítva, kik negyedóránként hangos kiabálással jelezték egymásnak, hogy nincs-e veszély, mert a környéken lakó arab törzsek az öröket már többször megtamadták és kegyetlenül lemeszárólták. Egy alkalommal a börtön falait egészen lerombolták, a bent levő arab rabokat kiszabadították, miután előbb az öröket kifosztották és megölték.

Egy hónap múlva váltotta fel őket egy másik csapat, mikor is visszamentek Sidi-Bell-Abbesbe az ezredhez. Visszaérkezéskor azonnal beosztatták a zászlóaljba és készülődtek a manőverekre. Szeptember 22-én indultak el a városból Maskara felé, melyet négy nap alatt értek el. Itt egyesültek az idegenek legioja 2-ik ezredével, a melyek Saida-ból Maskarába mentek. Egy nap múlva

— Az »Ujpesti polgári kör« t. é. augusztus hó 28-án d. u. 4 órakor a kör helyiségében rendkívüli közgyűlést tart. Targy: Zárszamadások, kölesönügy, pótépítkezés.

— **Kérelem.** Dr. Venetianer Lajos főrabbi tisztelettel kéri azon ismeretlen jöltevet, ki időközönként penzadományokat szokott szegények közt való szétosztás vegett nevtelenül hozzá küldeni, hogy neves adományát vagy megbízható küldőnöz által, vagy postautalvány útján szíveskedjék kezeihez juttatni.

— **Iskolai értesítés.** Az ujpesti all. polg. leányiskolával kapcsolatos kézimunka tanfolyamra a beiratások f. évi szeptember hó 5-én kezdődnek. Beiratási díj 1 frt 95 kr., tandíj egy evre 6 frt. A rendszer tanítás szeptember 7-én kezdődik. Ajánljuk a tanfolyamot mind azon szülők figyelmébe, akik a négy polgári osztályt végzett leányaikkal a nőkezmunka ügyességben teljesen ki akarják kepezni.

— **Lajos-nap.** Ma van halhatatlan nagybáznakfiának, Kossuth Lajos nevénnepének emléknapja. Az egész országnak örömnapija volt e nap. Ma az örömmunor a kegyelet adójává változott, mert a magyar szabadság nagy megeremlője immár az örök bírodalomba költözött. De emléke itt maradt és ebből merít lelkesedést a magyar. Ó a nagy — nines löbbe az éjök között, de fenkölt szelleme öröködi felettünk, hogy a magyarok legszebb jogát — a szabadságot el ne veszítsük. Az ő halhatatlan lelke itt el közöttünk, hogy belénk oltsa a hazaszeregetet, hogy megerősítse hazafias szellemünket. E magasztos lelek emlékeink hódoljanak ma, midőn azt szívvel-lelkel megünnepeljük. Az »Ujpesti függetlenségi kör« ma csütörtökön este saját helyiségében Lajos ünnepeit tart, azon vegyünk részt mindnyájan, jelenünk meg partikulonosság nélkül, mert a mai emlék ünnep, mindnyájunknak kegyelotes ünnepe.

— **A király születésnapja.** Szeretett királyunk születésnapját ünnepélyes kegyelotes ünneppel meg Ujpest közönsége ma csütörtökön. A közepületeken és számos magánházon is nemzeti lobogót tűztek ki, a templomokban nagyszamu közönség jelenlétében ünnepélyes istentiszteletet tartottak. A rom. kath. templomban d. e. 10 órakor volt az ünnepi mise, melyet Illek Vinceze esp. pleb. mondott fényes segédlettel. Az ünnepi misén a község előjárósága a közhivatalok, tanesületek küldöttségei és nagyszamu közönség vett részt. — **Az »Ujpesti izr. templomban«** d. e. 11 órakor volt az ünnepélyes istentisztelet, melyen dr. Venetianer Lajos főrabbi hatásos hazafias beszéddel emlékezett meg a nap jelentőségéről. A gyönyörű beszéd után a nyíll szentely előtt halaimat mondott a főrabbi, mire az ennekkor szép összhangzatban a »Himnusz« enekelte. Az istentiszteleten a hitközség elnöksége, előjárósága és Lindt János biro vettek részt.

elindultak innen Orlean-Will felé, a hol összpontosítottak a hadsereg divisionnal, mely két vadászrezdből, két csapat benuszultott arab és két ezred zuavból állott, kik franciák, ezenkívül egy ezred pahí és két század lovas-katonából állott, volt meg egy üteg tüzerseg is. Az orlean-will-i határban állott fel ez a hadosztály és másnap megkezdődtek a manőverek. A hadosztály két részre osztva a nyugot és eszak felé indult és ilyen helyzetben naponkint folytattak csatározásokat egymással. Tíz napig tartott ez, mely idő alatt éjjelenként künn háitak a sátrakban és minden sátorban 6 ember volt elhelyezve. A sátor 2 meter hosszú és 1 meter magas ponyvával volt borítva és 3 czölőpre volt felverve. Sokszor olyan helyeken voltak, a hol a víz és moesarak közé kellett a sátrakat lerakni, úgy hogy sokan megbetegedtek: hozzájárult ehhez az is, hogy a gyakorlatok ideje alatt nem volt elegendő táplálék s csak egy kevés rizst szalonnával, meg egy kis száraz burgonyából készült főzeleket kaptak naponként. A csapatnak sokszor éjjel 12 órakor ntra kellett kelni, mikor egy negyedliter kávet kaptak, melylyel egész délután 4 óráig be kellett érniök. Sokszor meg elegendő vizök sem volt, s csak akkor jutottak vízhez, mikor a vonat megerkezett, s literenként kiosztották köztük a vizet, melyből meg egy fel liter kellett a szakácsnak adni, hogy levest kapjanak s a ki vonakodott vizet odaadni, az leves nélkül maradt. (Folyt. köv.)

— **Szt. Istvan napja.** Ujpest közönsége nagy ünnepegyességgel ülte meg első apostoli királyunk nevenapját. A rom. kath. templomban d. e. 10 órakor Deak Antal hittanar ünnepi beszédet mondott, utána pedig Illek Vinceze esperes plebanos fényes segédlettel ünnepi misét tartott. Az ünnepélyes istentiszteleten a nagyszamu közönségen kívül az ujpesti egyesületek és testületek vettek részt.

— **A fothi bucsu.** Föthon most Szt. Istvan napján volt a bucsu. A rom. kath. templomban d. e. 9 órakor ünnepi szent beszéd volt, utána pedig Tanács plebanos fényes segédlettel ünnepi misét mondott. Az ünnepi misén nagyszamu fővárosi, ujpesti és környékbeli közönség volt jelen. A bucsu délutánján pedig Föthon a veuvelgökben vigan folyt a mulatozás.

— **Ügyvédi iroda-megnyitas.** Rakospalota község eddig ügyvéd nélkül volt, az ottani közönségnek nem volt jogi képviselője. Most szeptember 1-én azonban dr. Gáspár Tivadar ügyvéd Rakospalota, föut 19. szám. alatt ügyvédi irodát nyit és így a rakospalotaiaknak lesz egy szakavatott ügyvédje, a kihez peres ügyekben bizalommal fordulhatnak.

— **Fogyasztási Szövetkezet Rakospalotán.** Chobot Ferencz plebanos kedvezményezésére Rakospalota polgáraitra f. hó 21-én népes gyűlést tartottak, melynek tárgya a fogyasztási szövetkezetek ismeretese volt. A gyűlésen Chobot plebanoson kívül a Magyar-Gazdaszövetség »Hangya« cz. jogyszási és értékesítő szövetkezte képviselőiben Lőherer Andor, Balintfy Pál és Balogh Elemér tartottak beszédet. Az elhangzott beszédek hatása alatt a jelenvolttak elhatározták, hogy Rakospalotán a »Hangya« kötelekében fogyasztási szövetkezetet alapítanak, mely ezből azonnal száznál több üzletreszt jegyeztek. Az alakuló közgyűlés megtartása szept. 18-dikára van tervbe véve.

— **Köszönetnyilvánítás.** Csepesányi B. Árpád, ugy mint mar ket evre keresztül, az idén is gyűjtött Sas Elekka, a tanítónőkepző III. osztályának szorgalmas hallgatójának tandíjára, ki szegényesége tetere, csak ezen segély alapján képes tanulmányait bevégezni, mert ma a szegény tanulóknak már a tanítónőkepző ajtó is be vannak esukva. E czélra 34 frt gyűlt össze, melyhez a következők járultak: Ujpesti kereskedelmi és iparbank, Ujpesti takarekpénztár 5—5 frittal, Ujpesti önszegélyző egyeslet, Ujpesti általános önszegélyző egyeslet 3—3 frittal Gligoresku Agoston 1 frt 50 krral, Csepesányi Béla, Szönyi (Schmied) Richárd 2—2 frittal, Reisz Pávid, Diamantstein Lajos, Adamis Lajos, Illek Vinceze, dr. Varazseji Bela, Schwarcz Jakab, Cseh Ivan és Weisz Mor 1—1 frittal, N. N., dr. Elsner Simon, Schön, K. F., Geduly Lajos, N. N., Nemeth és W. H., 50—50 krral, Sass Etel Csepesányi B. Árpádnak és a szives adakozóknak lapunk útján fejezi ki leg-halásabb köszönetet.

— **A rendőrség figye!mebe.** Nem régen felhívtuk a rendőrség figyelmet arra, hogy a medvetánczoltatást ne engedje meg, de azért Ujpesten meg jóideig tánczoltak a kichezett szegény párok. Most a belügyminiszter rendeletet adott ki, melyben meghagyja, hogy a medvetánczoltatokat már a határral vissza-kell utasítani. Ha pedig már a határon bejötték s az országban kóborolnának, ellenük az 1879. évi XL. törvényzikk 66., illetve 121. §-a alapján kihágási eljárás tehető folyamalba s elmarasztaltatásuk esetén büntetésük kiáltása után haza utasítandók. A medvek pedig az eselben, ha tulajdonosaik a kihágásban vetkeseknek találtatnak, az 1879. évi XI. törvényzikk 23. §-a alapján az 1878. évi törvényzikk 61. §-a értelmében iteletileg, különben pedig közbiztonsági szempontból közigazgatásilag elkobzandók és elpusztítandók és börtök pedig, esetleg az 1892. évi XXVII. törvényzikk 3. §-ában megjelölt czelra értékesítendő. Talán most a mi rendőrségünk sem fogja megengedni az állat-kinzást.

— **Az »Ujpesti kath. legényegyeslet«** f. é. augusztus hó 20-án a Colosseumban tánczvigalommal egybekötött jötekonyezeli műkedvelői színelőadást rendezett. Színre került ez alkalommal Berezik Árpádnak »Az igmandi kispap« című hatásos népsziműve. Az előadás minden tekintetben igen sikerültnek volt mondható, a mi egyedül föt. Deak Antal elnöknek, a darab rendezőjének köszönhető.

A szereplők közül különösen kitétek Bujdosó Mariska, Kiss Eszter és Madarassy Vilma, továbbá Kozma Gyula, Jariás Mátyás, Krasz János és Zátanyi Ferencz, de a többi szereplők is derekasan megállták helyüket. Előadás után táncvizsgálat következett, a mely fesztelen jó kedvel virradatos reggelig tartott.

— **A »Niobe«** próbái már nagyszerűen mennek és azért előre jelezhetjük, hogy szombaton este 8 órakor a Colosseumban kezdődő előadás fényesen fog sikerülni. Azt is jelezhetjük, hogy az előadásra Ujpest színe-java már megváltotta a jegyét.

— **Az újpesti műkedvelő ifjak** f. évi augusztus hó 27-én d. u. 3 órakor az újpesti népszíngeten táncvizsgálattal egybekötött színelőadást rendeznek. Ez alkalommal színre kerül »A tigrisvadász«, »A tolvaj« és »A szívtelen«. A felvonások között Békefi Pál, Petőfi Sándornak »A rab«, Lebovits Nándor pedig Gyulai Pálnak »Pokainé« című költeményét fogja szavalni. Előadás után tánc, confetti és világposta lesz.

— **Zártkörű táncszestély.** Igen fényes táncszestélyre van kilátás f. évi szeptember hó 3-án, melyet a »Társaskör« rendez a rákospalotai parkban. A nem régen alakult kör rendezősege mindenütt elkövet, hogy olyan mulatságokat rendezzen, a melyek tényleg hivatva leandnak az újpesti társadalmi életbe életességet és modern társadalmi eleganciát önteni, erről pedig garanciát nyújt nekünk az a nevsor, a melyet a meghívón jelzett hölgy- és férfirendező bizottság nyújt. A táncszestély tisztá jövedelmét a kör létesítendő könyvtára javára fordítják. A táncszestély kedvezőtlen idő esetén is megtartják: Belepti díj: személyjegy 2 kor., családijegy 4 kor. Kezdeté este 8 órakor.

— **Műkedvelői előadás.** Az alakuló »Arany János kör« f. évi szeptember hó 10-én a Colosseum nagytermében, tánc-, confetti- és világpostával egybekötött jótékonykezelt műkedvelői színelőadást rendez, mely alkalommal Tóth Kalmánnak »Az ördög párnája« című 3 felvonásos eredeti népszínműve dalokkal fog színre kerülni. Ezt megelőzi »Az egérke« vigjáték egy felvonásban. Rendező: Deák Gyula a nyitrai színház tagja. Kezdeté este 8 órakor. Belepti díj: személyjegy 50 kr., családijegy 1 frt. A tisztá jövedelem részben az újpesti árnyház és a kör létesítendő könyvtára javára fordítatik. Az előadás után tánc, a szűnőrában amor zona-posta és confetti.

— **Műkedvelői színelőadás.** Az »Ujpesti hazafias ifjak köre«, mely czéljaul tűzte ki, az ifjúság körében, a nemzeti szellemet terjesztetni, f. évi szeptember hó 3-án a Colosseumban műkedvelői színelőadással egybekötött táncvizsgálatot rendez. Ez alkalommal színre hozzák Szabados J.-nek »Hófutás« című és Torkos L.-nak »Három szövevény« című egy-egy felvonásos vigjátékát, melyeket a fardhatatlan Lőrinczy bácsi rendez. Ez pedig nekünk biztositésként szolgál arra, hogy az előadás sikerüljön. Az előadás után tánc, a szűnőrában pedig világposta és confetti esata lesz. Belepti díj: előre váltott jegy 30 kr., a penztárnál 40 kr. Kezdeté este 8 órakor. Az esetleges tisztá jövedelem a kör könyvtára javára fordítatik.

SPORT.

Budapesti nyári lóversenyek.

(Harmadik nap, Csütörtökön, aug. 18.)

A gyönyörű idő dacára, nem nagy, de annál díszesebb közönség nézte a mai futamokat, a melyek igen érdekesen folytak le.

A nap főfutamát a budai díj képezte, a melyért a következő lovak indultak: Gohér, Morny, Eccles Cross, Gonosz, Hebe Condilde, Duna és Channon. Gonosz három hosszal könnyen nyert Duna fölött. A verseny eredménye a következő:

I. Nyeretlenek díja. 2000 kor. Táv. 1400 m. Első: Fille, lov. Cleminson; második: Maracca, lov. Hyams; harmadik: Reblaus, lov. Bulford S. Tot. 5: 19.

II. Háromévesek gátverseny — handicapja. 2000 kor. Táv. 2400 m. 1. Emanek, lov. May; 2. Ines, lov. Wheeler; 3. Sironi, lov. Hesp. Tot. 5: 13.

III. Budai díj. 6000 kor. Táv. 1600 m. 1. Gonosz, lov. Poole; 2. Duna, lov. Adams; 3. Shannon, lov. Cleminson. Tot. 5: 19.

IV. Handicap. 3000 kor. Táv. 1400 m. 1.

Maurilius, lov. Huxtable; 2. Iis, lov. Gilchrist; 3. Thetis, lov. Slack. Tot. 5: 11.

V. Eladóverseny. 2000 kor. Táv. 2000. m. 1. Aldomás, lov. Laznik; 2. Kezdet, lov. Fürst; 3. Palota, lov. Korytkó. Tot. 5: 11.

VI. Kétéves nyeretlenek díja. 2000 kor. Táv. 1100 m. 1. Matura, lov. Sharpe; 2. Sandwich, lov. Barker; 3. Káplár, lov. Griffiths. Tot. 5: 39.

VII. Nursery — Handicap. 3000 kor. Táv. 1000 m. 1. Berenice, lov. Hyams; 2. Ladro, lov. Peake; 3. Sardelle, lov. Bulford. Tot. 5: 40.

(Negyedik nap, Szombaton aug. 20.)

A mai nap versenyét egy rendkívüli meglepetés tette érdekessé, amennyiben Dória és Komámasszony helyett, a melyekbe a sport közönség reményét helyezte, a Szt. István díjat »Gagerl« nyerte meg.

Különbén a verseny lefolyása a következő volt:

I. Csömöri díj. 3000 kor. Táv. 1400 m. 1. Zászlós, lov. Adams; 2. Kisasszony, lov. Wilton; 3. Francia Mulató, lov. Cleminson. Tot. 5: 13.

II. Nyeretlen háromévesek gátversenye. 2000 kor. Táv. 2800 m. 1. Ines, lov. Wheeler; 2. Fulár, lov. Salter; 3. Ex offo, lov. Kapusek. Tot. 5: 30.

III. Szent István-díj. 60.000 kor. a győztesnek, 10.000 kor. a 2-nak, 6000 kor. a 3-nak, 2000 kor. a 4-nek, 2000 kor. a nyertő ló idomárjának. Táv. 1800 m. 1. Dreher A. Gagerl-je, lov. Bulford S., idomította Smart; 2. Ordur, lov. Hyams; 3. Esterfi, lov. Huxtable; 4. Doga, lov. Gilchrist. Tot. 5: 132.

IV. Eladóverseny. 2000 kor. Táv. 2800 m. 1. Butlers, lov. Hyams; 2. Sorgenkind, lov. Adams; 3. Velece, lov. Juhász. Tot. 5: 12.

V. Kétéves nyeretlenek eladóversenye. 2000 kor. Táv. 1400 m. 1. Cica II, lov. Wilton; 2. Lovrana, lov. Barker; 3. Játék, lov. Sands. Tot. 5: 25.

VI. Augusztusi Handicap. 6000 kor. a győztesnek, 600 kor. a másodiknak, Táv. 1000 m. 1. Tip-Top, lov. Bulford S.; 2. Malteser, lov. Peake; 3. Judica, lov. Wilton. Tot. 5: 37.

VII. Kétéves nyeretlenek díja. 2000 kor. Táv. 1000 m. 1. Harriet, lov. Cleminson; 2. Scipio, lov. Sharpe; 3. Kállarney, lov. Barker. Tot. 5: 33.

(Ötödik nap, Vasárnap aug. 21.)

A mai nap érdekességét a 25 ezer koronás kettős ivadékverseny képezte, a melyben csak hat két éves ló állt a starthoz, annak győztese pedig Adams nyerge alatt, *Ronny* volt.

I. Kétévesek eladóversenye. 2000 kor. Táv. 1400 m. Gwen, lov. Peake (id. Hansi); 2. Szellő, lov. Wilton; 3. Dráva, lov. Adams. Tot. 5: 14.

II. Háromévesek gátversenye. 2000 kor. Táv. 2400 m. 1. Lord of Kildare, lov. May; 2. Wienerwald, lov. Hesp; 3. Cereal, lov. Compóra. Tot. 5: 7.

III. Lágymányosi díj. 4000 kor. Táv. 2000 m. 1. Rabenvater, lov. Cleminson; 2. Kelet, lov. Adams; 3. Mirkó, lov. Sharpe. Tot. 5: 24.

IV. Háromévesek handicapja. 3000 kor. Táv. 1800 m. 1. Főth Park, lov. Poole; 2. Ara, lov. Slak; 3. Csipke, lov. Barker. Tot. 5: 9.

V. Kettős ivadékverseny. 2000 kor. a győztesnek, 2000 kor. a másodiknak, 1000 kor. a harmadiknak. Táv. 1100 m. 1. *Ronny*, lov. Adams; 2. Häng' di an, lov. Bulford S.; 3. Mindegy, lov. Hyams. Tot. 5: 24.

VI. Eladóverseny. 2000 kor. Táv. 1100 m. 1. Szittyá, lov. Peake (id. Hansi); 2. Honfi, lov. Adams; 3. Trianon, lov. Cleminson. Tot. 5: 12.

VII. Kétéves nyeretlenek handicapja. 3000 kor. Táv. 1000 m. 1. Pimasz, lov. Wilton; 2. Sandwich, lov. Adams; 3. Palma, lov. Sands. Tot. 5: 35.

(Hatodik nap, Kedden aug. 23.)

A mai versenyen szép és nagyszámú közönség érdeklődött a versenyek iránt.

A mai főfutamot a 10.000 koronás budapesti díj képezte, melyben öt ló indult és ezek között *Eszterfi* lett a győztes. A Tot. 5: 8 fizetett.

Az Ujpestieket a fenti futamon kívül a 3000 koronás újpesti díj is érdekelte, melyet a mi jó szomszédunk, a rákospalotai villasorban lakó kitűnő lovas Adams nyerge alatt »Bonvivante« nyerte. A Tot. 5: 16, tehát 3-szoros pénzt fizetett.

(Hetedik nap, Csütörtök aug. 25.)

A mai nap főfutamát a kétévesek handicapja fogja képezni, melyek iránt sport körökben nagy az érdeklődés. Különbén az egész program igen érdekes és ezért nagy sport élvezetre van kilátás, sőt egyes futamoknál meglepetések is várhatók.

Színház, művészet.

A fővárosi színházak közül a Népszínházban, Vigszínházban és a Magyar színházban, múlt héten megkezdődtek a két havi vakáció után az előadások. Mindegyik színházban érdekes előadásokkal kezdtek meg az évadot és mindegyik talált valami újitani valót, hogy a közönség kényes igényeit kielégülse. A művészek ismét kipihenve, hatványozott ambícióval kezdtek meg az előadásokat, úgy hogy valóban nagy szerencsével és érdeklődéssel kezdődött a színi évad. Az egyes színházakról, a lefolyt heti színházi életéről a következőket jelenthetjük:

— **Magyar színház.** A Szent István-napra fölrándult vidékiek az ünnepek első napján valósággal ostrom alá vették a Magyar színház penztárát. Már korán délelőtt elfogytak az olcsóbb helyek és estére csaknem egészen megtelt a nezőtér. Az Aranylakodalom című látványos alkalmi játék került színre, ezuttal 61-edszer. A közönség a hazafias, lelkes képeket sokat tapsolta és különösen a III-ik, »Leborulok a nemzet nagysága előtt« című kép tett nagy hatást a leginkább vidékiekből álló publikumra. Ez a siker arra indította a színház igazgatóját, hogy hetfőn, az előre hirdetett »Eduard póre« helyett megint az »Aranylakodalom« című darabot adta.

— **A Magyar színház új tagjai.** Az Aranylakodalom szerdai, aug. 24-iki előadásán a Magyar színháznak két új tagja mutatkozott be a főváros közönségének. Az egyik Rózsahegyi Kálmán, eddig elsőrangú vidéki színész, aki az előadások megkezdése óta a Magyar színház kötelekebe tartozik; a másik Groó Valéria, a Rákosi Szidi-féle színésziskola végzett növendéke. Rózsahegyi Mikulást Groó kisasszony Ilonka szerepét játszotta.

— **A Vigszínház** megnyitó előadását zajos jó kedv jellemezte: sokat kacagtak a színpadon és a nezőtérben és sugárzó derűtlenség áradt az elnöki páholyból is, hol a volt elnök helyét Ditroi Mór töltötte be, ki valahára szabaddon valósíthatja meg terveit és emelheti a Vigszínház művészi színvonalát. Bisson pompás bohózata a hálókocsik ellenőre ez este is nagyon tetszett; a szerepek csereje nem ártott az előadásnak, Molnár Rózi és Bálint Rózika ügyesen játszottak, Bán Nelli máris számot tesz a színház fiatal naivái közt. Hetfőn este Mortonnak már a múlt évadról ismeretes amerikai bohózata Féri kisasszony került színre. A beteg Varsányi Irén szerepét Kalmár Piroška játszotta. Az első premieret csak szeptember hó 2-án tartják meg, mint értesülünk, ugyanek szeptember hóban tartja gróf Keglevich a Vigszínház igazgatójának elnöke hivatalos bucsuját az intézetlől.

— **A hét története.** Blum és Toché bohózata, a Magyar színház első ezidei újdonsága. A darab e hét szombatián kerül bemutatásra. A főszerepeket a színház első erői játsszák és pedig: Helttyey Aranka, Sz. Szilasi Róza, Aranyosi Janka, Simon Mariska, Sziklai Kornel, Szilágyi, Füredi, Mátrai és Iványi. A Blum és Toché irodalmi czegnek egyik leghíresebb, legmulatságosabb alkotása ez a bohózat, amely a külföld színpadait nagy sikerrel járta be.

— **Színházi műsorok.** A Népszínházban, ma csütörtökön az 1848. Hadak útja. — Pénteken: A varázsgyűrű. — Szombaton: A czigánybáró. — Vasárnap: Holtomiglan kerül színre. A Vigszínházban, Csütörtökön: A hálókocsik ellenőre. — Pénteken: Trilby. — Szombaton: Coulisset ur. — Vasárnap: Mozgó fényképek. Magyar színházban, Csütörtökön: A kikapós patikárius. — Pénteken: A Gesák. — Szombaton: A hét története. — Vasárnap: A hét története.

Szépirodalmi csarnok.

Bűnösök házassága.

— Regény. —

Írta: *Erschinger Jánosné.* 15

E szavak egészen tudatára ébresztették a szegény leánykát, hollétének. Mindenki más,

a ki világiasabb nevelésben részesült, már régen felfogta volna a helyzetet, de Marionnak egyszerű, csendes, derek zárdai nevelése, mit sem sejtett a világ rosszaságáról, nála éppen ily soká kellett míg a veszélyt, mely környezte, átlassa.

— No igyál — kiáltá Laura, miközben egy burgundival megtöltött poharat nyújtott oda Marionnak, míg Castilda rágyújtott egy dalra:

Rózsa, rózsá, rózsátón
Nemsokára elvirít.
Vörös bor a kehelyben
Szívet, lelket felvidít.

Szakaszd, szakaszd a rózsát
Igyál bort a míg lehet,
Ugy talán e földön még
Ellyered a bölcs nevet!

— Istenem, én edes Istenem, hová jutottam én? — sóhajta Marion.

— Ne felej, róluunk gondoskodva van, mi nem akarjuk elesabitani a te öregedet.

— Kérem önöket, — mondá a nantesi leányka, kinek erős elhatározását már láttuk, midőn az atyai házból megszökött — kérem önöket engedjek meg, hogy elhagyhassam e hazát, én egy felreértés következtében jutottam ide, tehát kérem ereszszemek el engem haladéktalanul.

— Mit szóllana hozzá a te öreged? gonyolódott Laura.

— És Gautier fivéred a jogász? toldá meg Castilda.

— Az öreg urnak — mondá indulatosan Marion — nincs joga hozzám, sem igénye reám, ő védőmnek ajánkozott, gyalázat reá, ha elarult, ha báránybőrbe öltözött farkas! A mi pedig fivéremet illeti, az sokkal finomabb és nemesebb, semhogy ily házba jöjjön és ily emberekkel társalogjak, minőkkel itt találkozhatni.

— Ej ha, utóbb meg szidalmazol bennünket — mondá az olasz nő.

— Vigyázz magadra — mondá a spanyol nő elsapadva.

— En elakarok menni innét.

— Te maradj meg.

— No azt majd meglátjuk.

Marion elszántan az ajtó felé ment a spanyol nő utját állta.

— El az utamból! — kiáltá a nantesi leányka.

Castilda nevetett.

Marion felé fordult.

És Castilda oly merész volt, hogy kezét emelt Marionra, de a következő pillanatban a leányka, kinek ereiben fiatal vér pezsgett, megragadta a spanyol nőt s a szoba közepére lödítötte, úgy, hogy a lába a szőnyegbe akadt és elesett, fejével a márványasztalra vágódott.

— Jézus Mária! — jajgatott az elesett Castilda.

Laura eszméletlenül fekvő barátójére borult s igyekezett őt újra életre hozni, miáltal Marion leírhatatlan felelemtől kergetve, az ajtón kiszökött. A sötét folyosókon végig futott ezeltalanul annélkül, hogy tudta volna hogy hová jut. Egyetlen óhaja volt az udvarra és így a kapuhoz juthatni. Azonban miát ismeretlen a házban csak mindjobban eltvedt a számtalan folyosókon, melyek ugylát-szik már ugy voltak építve, mint az utvesztök hogy az idegen ki ne találhasson.

Hirtelen hangokat hallott s habár reszkeletl a »Palmafa« lakóival való találkozás gondolatára is, most meg is jobbnak látta a hang felé tartani.

Igy egy teremhez ért, melyből vidám peharsörges és dal hallatszott, melyet urak és hölgyek énekeltek vegyes karban.

Egy pillantás a nyitott ajton át elég volt hozzá, hogy Marion sejtelmé a legborzasztóbb valónak bizonyuljon; az az orgia, melyet itt ünnepeltek oly reffenetes volt, hogy Mariont göresös reszkelet fogta el és erőtel-nül szinte tehetetlenül a falhoz támaszkodott, mire a Castildával való birkozás keptelen volt azt az irtoztatos látvány elérte és Marion majd öt perczig mintegy megbénulva állott mezdulatlanul, mereven ziháló kebellet.

Hirtelen atható kiáltás hallatszott, melyre tompa moraj kövekezett. Egyben megdöngetek kívülről a kaput és egy hang kiáltá:

— A király nevében nyissatok ki!

Erre leírhatatlan zavar támadt. Mindenfele hangon öreg és fiatal, nő és férfi kiabáltak, szitkozódttak, káromkodttak össze-vissza.

(Folyt. köv.)

Pályázati hirdetemény.

Az »Ujpesti Közművelődési Kör« az általa fogantatba veendő pótépítkezés összes munkálataira ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázati feltételek megtudhatók t. hó 26., 27. és 28-án délután 2—3-ig a kör helyiségeben (Ujpest, Árpád-ut Szechenyi kávéház) a hol a jelzett idő alatt az ívek is megtekinthetők, esetleg kívánatra rövid használat ezéjjából átadattak.

Ujpest, 1898. augusztus 23-án.

Ugro Gyula

titkar.

Dr. Führer Simon

elnök.

Pályázati hirdetemény.

Alulírott község előljárosága ezennel pályázatot hirdet lovai ellátására szükséges zab és árpadara szállítására.

A szállítani szándékozók felhivatnak, hogy zárt ajánlataikat megfelelő biztosíték és minta bemutatása mellett **f. év szeptember hó 15-ig** annál is inkább Ujpest község előljároságához nyujtsák be, mert a netán később beérkező ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A szükséglet körülbelül 75 m.-mázsa zab és 75 m.-mázsa dara.

Kelt Ujpesten 1898 augusztus 24-én.

Az előljároság.

ISKOLAKÖNYVEK, iskolatáskák, rajz- és írószerek,

➡ körzők, raztáblák, ➡

vászonfedelü irkák legujabb kiállításban,

diszes fedelü, elsőrendü fiúmei rajzpapirból készült rajztömbök,

legfinomabb fekete, piros és kék ténák, chinai tusok

legjutányosabb árakban, pontos kiszolgálás mellett

SCHÖN BERNÁT

könyvkereskedő, papir- és nyomtatványszállító

Ujpest, Árpád-ut 15.

Fióküzlet:

István-tér és templom-
utca sarkán.